

BUDA-PESTA

29 Ianuarie st. v.
10 Februarie st. n.

Va esfi joi'a si duminec'a.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 9.

ANULU XIV.

1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de ann 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

CONSIDERATIUNI A SUPRA TIMPULUI SI SPACIULUI.

IV.

Fatia de atâte probe si testimonie evidente despre etatea cea imensa a pamântului si despre anticitatea cea adâncă a genului uman, s'au vediutu în fine si ministrii celor religiose constrinsi de a împacă sublimele rezultate ale studiilor naturale cu cele revelate de Sânt'a Scriptura.

Si éca! tocmai acolo — de unde mai înainte se încercau d'a scóte armele spre a combate lumin'a progressului; — în ênsasi St'a Scriptura se gasira bas'a si formul'a de impacatiune: „pentru că mîi de ani înaintea lui Dumnedieu sînt că diu'a de eri ce a espiratu, si cá o vigilia de nópte.“ Asiá dice St'a Scriptura!

Si déca St'a Scriptura s'ar fi scrisu astadi, când în loculu mîilor celor betrâni vorbimu cu cifrele miliardelor, ar fi disu, că o miliarda de ani înaintea lui Dumnedieu sînt că o clipita de ochi, unu momentu ce trece cá fulgerulu.

Asiá dara Moise, când a istorisitu facerea lumii, împartîndu-o în siese dîle de lucru si un'a de repausu, nici decum nu a întielesu dîle fisice de ale nóstre, ci dîle de ale Creatorului, perióde de milióne si bilióne de ani, pe cari scrítorulu bibliei le-a allegorisatu cu dîlele omului, spre a face istorisirea sa pentru

poporulu celu înca primitivu, ce-lu conducea, óre cum mai lesne de cuprinsu.

Cátu de bine si consecentu a cuprinsu Moise ordinea creatiunii înca cu 3200 de ani înainte de rezultatele studiilor moderne geologice, ne vom puté convinge, déca vom face — celu putínu în trassuri generale — o comparatiune a facerii, dupa enaratiunea biblica, cu rezultatele sciintielor cosmologice si geologice. Vom fi suprinsi vediêndu ce progrese mari raportase studiulu sciintielor naturale în scólele egyptenilor pe timpulu lui Moise (a Cr. 1300.)

Constatându-se prin analis'a spectrala a radielor provenite de la mai multe corpuri ceresci, că tóte aceste contínu acelesi materie elementare, din cari e compusu si pamântulu cu tóte apertinentiele lui: prin aceea e probata si hipotes'a, că tóte aceste corpuri ceresci au avutu odata la olalta un'a si aceesi provenientia de materie elementare, adeca au fostu odata un'a si aceesi massa.

De aceea toti cosmologii de astadi, cari se grupéza pe lânga teori'a lui Laplace, convinu în parerea, că mai nainte d'a se individualisá singuraticele stele, totu spaciulu, ce-lu cuprinde periferi'a regiunii acelora, a fostu ocupatu de o materia gazósa elastica, ce con-

tinea tóte acele elemente, in cari astadi art'a chemica decompune obiectele materiale; adeca ele continu elementulu oxigenu, hidrogenu, nitrogeneru, carbonicu si alte asemenea substantie, de cari analis'a chemica pâna astadi cunosce mai bine de siepte dieci de specie. Mas-s'a acést'a de materia elementara, care numai prin unu gradu fórte mare de caldura a pututu luá form'a cea atâtu de elastica gazósa, prin perderea successiva din caldur'a ce se resipi in spaciulu immensu afara de periferi'a ei, unde opositulu — adeca frigulu — a trebuitu sè fia mare, dupa regulele fisice a începutu a se contrage, si prin contragerea acést'a, a se rupe in mai multe parthíe pe lângá dife-rite centre. Fíacare din aceste parthíe contrasse, au trebuitu, in virtutea legilor de gravitatiune, sè roteze in giurulu centrului seu.

Sè ni întipuiamu acum, cà o atare parthía de materia gazósa implea totu spaciulu, ce-lu cuprinde periferi'a sistemului nostru stelar. Acésta massa nebulósa, prin ulteriór'a sa recorire, s'a contrasu si mai tare, devenindu cu atâtu mai contrasa si îndesata într'unu spaciu mai micu cá într'unu simburu, cu câtu erá mai aprópe de centru. Asiá se formara stelele centrale, ce le numimu stele fixe, séu sóre.

Prin acést'a si rotatiunea simburului centralu a începutu se iuti asiá, încâtu materi'a gazósa mai departata ne mai putendu a se tiné de rotatiunea accelerata a centrului, a începutu a se rumpe de la acest'a, si a se grupá dupa centre nóue, cari apoi asiá au începutu a se individualisá successive in planete, lune etc.

Tóte aceste apoi, in virtutea legilor de gravitatiune si atractiune, au devenitu într'o sistema de rotatiune in giurulu proprielor ossie, si totu d'odata si in giurulu centrelor de cari s'au ruptu. Asiá lunele in giurulu planetelor, planetele in giurulu sorilor, si dupa cum se dà cu socotél'a si sórele nostru cu ceialti colegi ai sei, adeca cu númerosele stele fixe, ce stau in legatura cu sistem'a nóstra stelara, inca trebue sè roteze mai departe in giurulu unui centru comunu, si asiá mai departe.

Dupa ce singuraticele athome elementare a materiei gazóse au pornitu d'a se contrage catra susu amintitele centre de gravitatiune, prin apropierea lor un'a de alt'a au devenitu totu mai condensate, iéra prin afinitatea chemica elementele primitive ale materiei au trecut in form'a materiei agregate; adeca din stadiulu gazosu s'a contrasu in sta-

diulu fluiditãtii, apoi a închiegãrii si a cristali-sãrii etc.

Acésta activitate a afinitãtii chemice a fostu totu de odata sorgintele calórei interne a corpurilor formate din acele centre individualisate, cari apoi prin mediulu radielor aruncate in golulu relativu, remasu in urm'a contragerii materiei spre centrele lor între aceste in forma de etheru, si-au comunicatu mutu'a calóre si lumina.

Éca asiá dara cum, din chaosulu materiei primitive, ce implea spaciulu celu largu alu universului, s'au formatu si se forméza inca corpuri ceresci, între cari si paméntulu nostru, si între tóte aceste cum s'a separatu lumin'a de întunericu.

Éca genes'a creatiunii, pe care Moise ni-o infatisiéza pecãtu de poeticu, pe atâtu si bine nimeritu, când dice : „*La începutu, când a facutu Dumnedieu lumea, cerulu si paméntulu erá inca neformatu si desiertu, si întunericu erá peste spaciulu celu adâncu, si spiritulu lui Dumnedieu se purtá pe d'a supra fluidelor (materia gazósa) si Dumnedieu dice : sè fia lumina, si desparti între lumina si întunericu (prin contragerea materiei catra centrele lor si evacuarea spaciului,) numindu lumin'a ziua si întunericulu nópte. Si se facura ziua si nópte : diu'a ántâia. Inse o di im-*versa, unu periodu de biliarde de ani. *)

(Va urmá)

EPIGRAMA.

Mani'a diplomelor.

Bolintineanu, ce 'n poesia
Facea o lume de-lu aclamá,
N'ar avé dreptulu adi sè mai fia
Geniu sacru, dieu d'armonia,
Fara o buna batalamá.

La mórtea unui advocatu.

Erá sè-lu plângu, càci îl iubiam;
I-am fost amicu si mi-lu credeam!
Dar când sè-lu plângu . . . am cugetatu,
C'a mai muritu unu advocatu!

Unor pretinsi învetiati.

Ori când si-ori unde întêlnescu,
Eu ve totu vedu, când ve privescu

*) In articolulu III s'au stracoratu unele gre-sieli. Deci sè se coréga : in locu de „pré departe“ — pe departe; Dawler — Dowler; Eugis — Engis; Soure — Somme; Umgang — Untergang; dupa cifrele.3000, 15,000 si 420,000 sè se puna semnu'; ér in locu „de unu relativu“ — sè se cetésca „unu timpu relativu.“

Staturile prin microscopu,
Urechile prin telescopu.

A supra actualiei Camere române.

Deputatii d'alta-data
Pré de totu erau tacuti;
Tiér'a înse cá s'o pata
Cei de adi sânt pre limbuti.

Al. A. Macedonschi.

Inca unele caracteristice

din viéti'a Catarinei Mocioni.

Pe lângă însușirile ce espuseramu în biografi'a din nrulu 7, o trasura principala în viéti'a acestei dómne a fostu — din cele mai fragede tineretie pastrata pâna în mórte — *pietatea si religiositatea* ei. Ea avea calindariulu în degetu, sciá tóte serbatorile si observá cu rigóre tóte datinele bisericeii ortodocse.

Ap'a sântita de la bobotéza, la ea în casa nu se gatá din anu si pâna 'n anu; de asemenea untulu de lemnu si luminàrile de céra sântite. Candel'a ardea peste di si peste nópte la tóte dilele mortilor din familia; de preotu, de parastase si pomelnice nu uitá nici odata. În dilele tineretielor ei cercetá biseric'a desu, dar îmbetrânindu se reciá usioru si mediculu nu-i permitea acésta mangaiere a sufletului.

Totusi de servitorii bisericeii cu atátu mai splendidu se ingrigiá. Apoi dupa cum ea pururia, chiar si în retragere la satu si în singuritate, nu putea fi fara elegancia nici odata, asiá i placea sè véda si pe ai ei pe toti totu netedi si eleganti, si tocmai asiá si pe preotulu, pe care bucuros ilu invitá câtu mai desu la cas'a si la més'a ei, si déca acestuia mijlócele nu-i iertau a se purtá asiá, apoi ea deschidea pung'a si mi-lu îmbracá de susu pâna josu, în câtu erá dragu lunei de a-lu privi.

Cu tóte aceste ilustr'a matrona nu erá bigota, nici fanatica câtusi de putínu; din contra toleranti'a ei catra cei de alte credintie si alte limbe erá esemplaria. Iubiá poporulu de ori ce natiune séu confesiune, desclinitu pe poporulu sêrbescu si chiar pe celu magiaru, mai vêrtosu când ilu vedea puternicu însufletindu-se pentru nationalitatea sa; dar se mahniá si indigná, când vedea pe ierarchi'a sêrbésca si pe domnii magiari asuprindu nationalitatea româna, si se mirá cá nu se temu de Ddieu!

Ddieu erá bas'a si farmeculu vietii si fericirii ei, si dupa Ddieu — ambii fii ai ei, si precum nu admitea macula a supra acestora,

asiá nu putea suferi nici lectura, nici discursuri, cari sè puna la îndoiéla fiinti'a si provedinti'a dumnedieiesca. Éca o episoda micutia în acésta privintia.

A fostu — cam optu dile naintea mortii ei, când în salonulu dlui *Dr. Alessandru Mocioni*, între acest'a si *Babesiu* escându-se o apriga disputa a supra uneia dintre cele mai grele teme a filosofiei si a sciintielor naturale, a supra inteligintiei si consciintiei de sine a puterii originale primitive, (*Urkraft*), cel'a sustinea cu tóta firmitatea, cá acea putere primitiva, a carei procreatiune a pututu sè fia omulu, séu peste totu o fintia inteliginte si conscia de sine, nu e cugetabila fara a avé si ea inteligintia si consciintia; pe când d'alta parte *Babesiu* dicea, cá elu nu afla tocmai absurda tesa naturalistilor si póte cuprinde cu mintea sa, cá puterea primitiva, prin calitatea ei naturala eterna, în processulu seu de perpetua formare si desvoltare, sè produca fiintiele cele mai minunate, precum sânt si cele cu consciintia si inteligintia, far' a avé ea ênsasi o consciintia de sine în întielesulu nostru omenescu.

Pe când acésta disputa erá mai infocata, din a trei'a casa, din salonulu Dómnei, fiindu usile deschise, se audira pasi, si betrân'a, care se vede cá a ascultatu lungu timpu cu atentiune discursulu si i-a preceptu adeveratulu întielesu, se înfatisiá naintea disputantilor si dise în tonu peremtoricu: „*Taci Sandre; sè nu mai disputi unu cuventu; lasa-lu pe B. sè afirme ce va vré; cá adevêrulu este în partea ta!*“ — Astfelu nodulu gordianu a fostu taiatu în dóue prin ager'a sabi'a a pietâtii.

Strainii, de matron'a nóstra, ori câti o cunoscau, aveau unu respectu mai pe susu de tóte; de aceea raru unu casu de mórte la noi va fi facutu o impressiune atátu de profunda si generala în publicu peste totu, ca si a *Catarinei Mocioni*.

Ilustrulu romantieru si publicistu magiaru, dlu *M. Jókai*, publicá în organulu seu „*Hon*“ nr. 21 de mercuri în 23 jan. din coincidenti'a mortii si înmormêntării matronei nóstre cu a renumitului lor poetu dramaticu, *Szigligeti*, o schitia episodica dintre cele mai interesante, pe care numai decátu o reprodusera mai multe foi magiare si o tradusera si cele nemtiesci. Acea de si nu este întru tóte pe deplinu conforma adevêrului, totusi în fondu ea fiindu întemeiata, si prin licenti'a poetica peste totu îndreptatita, asiá credemu cá merita a fi cunoscuta si de

alu nostru publicu, căci ea ilustra fôrte bine unele trasure ale ânimei, si chiar ale caracterului matronei nôstre, dându-li tributulu recunoscintiei.

„Pe când la pragulu teatrului nationalu sicriulu lui *Szigligeti* se redică în carulu celu de doliu, tristulu conductu mai multe minute nu putea porni din locu. De cealalta parte a stradei i taiá calea unu altu conductu funebralu, cu unu sicriu pomposu de metalu, într'o carutia cu siese cai, încarcata cu cunune de flori. Ambele conducte rivalisau în grandiositate. În fine pornira alaturi unulu lînga altulu, ambii caletori spre patri'a eterna, petrecuti ambii de aceeași musica duiósa.

Pe sicriulu celalaltu erá scrisu: „*Catarina de Mocioni*.“

Ce minunata ursita a sortii!

Acésta dama odinióra printr'unu lungu siru de ani fusese cea mai sincera patrona si amica a lui *Szigligeti* si a familiei sale; la locuint'a ei amblau, par' că ar fi fostu a casa. Nobil'a dómna, cu bunetatea ânimei împreună si aderinti'a zelósa a fiicei tierii catra patria. Noi cei ce în anii cinci-dieci eramu tineri, amu pastratu în memoria, acea facia plina de expresiune, ce în tóta sér'a erá la locul ei în teatrulu nationalu într'o logia din parteru. Erá înca tinera, d'o frumsetia cuceritóre, cu trasure grecesci, agere, cu sprincene negre înnalte, cu o tinuta de statua! Ori ce piesa se presentá, ea erá aci; veniá la începutulu representatiunii si remanea pân' la capetu: nu âmblá la teatru pentru causerii, ci — numai pentru arte; vediute nu primiá, siedea în linisce; înca nici la aplause nu participá, numai când vre-o piesa d'a lui *Szigligeti* secerá placere, atunci si ea si-miscá mânilé pentru de a aplaude, si în atari momente se putea observá că — cum i stá faci'a suridiëndu.

Pe acestu timpu famili'a de Mocioni a fostu cercetata de grele nenorociri. (Aci se amintesce, în modu delicatu, mórtea unuia dintre frati, a celui mai tineru, cu numele *Lucianu*.)

Pré curëndu — nou desastru se ivi în famili'a. Altu frate, (celu mai mare, *Petru*.) fu asasinatu de ingrigitorulu casei. Stepânulu redicase mân'a pedepsitóre a supra supusului seu; acest'a, omu iute, esitu din militia, în furi'a sa a trasu cutitulu a supra stepânului seu si l'a ucisu!

O fôia beletristica de atunci, (a carei pâna si titlulu i-am uitatu,) a fostu destulu de nedelicata si nedrépta, d'a compune din ambele desastre o astfelu de satira, care pe fa-

mili'a îmbracata în doliu trebuia s'o vateme cătu mai adâncu.

Dar apoi la noi totu-de-una a fostu permisa uciderea cu ascutitulu condeiului; numai a supra ucigasilor cu cutitulu s'a pututu cere retorsiunea.

Ucigasiulu ingrigitoru de casa servise unu lungu siru de ani si cá portaru la teatrulu nationalu: credu că multi vom fi, cari își mai aducu a minte de figur'a lui martiala.

Judele investigatoru adună date despre viéti'a si purtarea anterióra a criminalistului si pentru acestu scopu s'a adressatu si catra directiunea teatrului nationalu.

Szigligeti, secretarulu directionalu de atunci, a atestatu, cumca acelu omu, cătu timpu a fostu în serviciulu teatrului, s'a purtatu că omu de omenia si n'a comis nicio greșiéla. Pentru acestu atestatu în famili'a amarita tóte sentimentele de amicia de pâna acilea s'au prefacutu în superare si mânía. Ér *Szigligeti* suspiná: „Regretu tare; dar alt'a decâtu adeverulu nu puteam atestá. De-mi ucidea pe frate-mio, nici atunci nu puteam sè-i dau alta adeverintia.“

Tribunalulu, considerându viéti'a anterióra nepetata a delincuentului, nu l'a judecatu la mórte, ci numai la închisóre pe multi ani.

În ânim'a patróniei si buneii amice de pâna aci, din acésta diua s'a încuibatu amariune catra favoritulu poetu si famili'a sa. „*În asta viétia nu ne vomu mai vedé!*“ Astfelu li-a tramisu vorba, si de atunci dómn'a de *Mocioni* nu a mai aparutu în logi'a ei.

Szigligeti a înduratu perderea, macar că ea i-a fostu adâncu sântita; elu a resplatitu împrumutulu, ce spriginitórea familia de Mocioni i deduse pentru d'a-si face o castitia în muntele Svabului: si-a vëndutu casuti'a, dar nu si-a sacrificatu convictiunea.

Trecura d'atunci ani aprópe unu patraru de secolu.

Superb'a matrona si-a tinutu cuvântulu, că — cu amicul ei de odinióra si cu famili'a aceluia nu va mai dá facia; că naintea teatrului ungurescu nationalu nu se va mai oprí. Dar când la 21 januaru a. c. scósera cosciugulu poetului din vestibululu teatrului nationalu, atunci si ea în alu ei cosciugu veni p'acolo — cá sè se împace, apoi — mersera frumosu, unulu lînga altulu, condusi de trist'a melodia a aceluiași marsiu funebralu — acolo, unde nu mai este mânía, nici supere!“

Kotzebue.

Radetzky.

Zimmermann.

Skobelev.

Patru generali rusi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmare.)

Dn'a Rahon nici nu încercă să se opuna, căci i pareă cu neputință.

— Marquisa de Chavigny, — dîse ea rentorcîndu-se catra Olimpia, — Dumnedieu să se îndure de dta! Ai nimicitu singurulu mijlocu de mîntuintia. Voiam să te ferescu de scandalu si de cleвете, si dta le provocj. Ti-am lasatu o usia de iesire, si dta ti-o închidi. Or'a dreptății a sositu. Când ne vom revedé, rolurile vor fi schimbate.

— Aida, — strigara servitorii, — du-te! n'avemu timpu să te ascultăm.

Si ei tîrira pe contess'a.

La unu semnu alu frumósei Olimpie, Frontin remase înderetu.

— Dn'a are să-mi deie niste ordini? — întrebă elu.

— Da. Desbraca-ti livréu'a si urmaresce pe această femeia din departare, fara că ea să bage de seama. Vreu să știu, care din arendasii mosiilor mele a facutu necuviință d'ai dá asilu? Probéza-ti a dóu'a óra inteligință si zelulu; vei avé dreptu la o respłata dupla . . .

XXIII.

Intriga prin amoru.

Dóue óre mai târdiu Frontin, care vedea deja unu viitoru frumosu si léfu marita în calitatea lui de servitoru de 'ncredere, raportă frumósei Olimpie despre rezultatulu însarcinării sale, si i aduse la cunoscintia că „nebuu'a“ (prin acestu cuventu densusu — firesce — întielegea pe contess'a) se afla de patru dîle în maiariscea Castanilor, la arendasiulu Ioanu Robert.

Dn'a Chavigny însemnă acestu nume, apoi dadu ordinu să se prinda caii la trasura, puțin mai nainte d'a se face nópte.

Apoi merse la contele Annibal.

— Amiculu meu, — i dîse elu cu acelu tonu de stima si de supunere, pe care sciea atātu de bine să-lu fatiarésca, si care ascundea independință sa absoluta, — déca vei binevoí a-mi permite, voiu dispune de dta timpu de dóue-dieci si patru de óre.

— Ce vei face cu mine, scumpa Olimpia? — întrebă dlu Rahon.

— Te voiu duce la Clermont.

— Trebuie să ne ducemu în acelu orasiu?

— Trebuie negresitu, căci este vorb'a de nisce afaceri de mare însemnatate, pe cari tî le potu esplică numai decātu cu de-amenuntulu, de cumva doresci.

Contele facu o miscare de gróza.

— Nu, nu, — dîse elu iute, — nu-mi esplică nimica; scii că am gróza de afaceri.

Olimpia scia ast'a fórté bine si tocmai pe ast'a contá.

— Precum vrei, amiculu meu, — respunse ea. Potu să dispunu dara de dta?

— De siguru; n'am alta vointia decātu a dtale.

Când vom plecá?

— Inca astadi, la siepte óre sér'a; iti convine asiá?

— Cá totu ce faci.

— Multiam.

Da, tóte conveniau contelui Annibal, căci fatia de tóte erá nepasatoru. În starea lui de slabiciune fisica si morala, progressiva si continua, numai de unu lucru se temea în lume: de discussiune, — ideia unei lupte interioare ilu inspaimântá; erá gata să primésca tóte, să se supuna la tóte, numai că să scape de vr'o discussiune.

La ór'a dîsa, dlu Rahon si frumós'a Olimpia se suira în trasura si plecara spre Clermont.

Contele avea în orasiulu acest'a o casa în care elu nu siedea nici odata si în care mergea arare ori, dar în care doi séu trei servitori tîneau ordinea cea mai perfecta, că si când aru fi asteptatu din momentu în momentu sosirea stapánului.

Abiá se detera josu din trasura, ex-marquis'a Chavigny chiamă pe Frontin, care a petrecutu-o în calitate de servitoru, si i porunci să se duca numai decātu să întrebe, că guvernatorulu provinciei, contele Octeville, când o va puté primi?

Frontin se rentórse, aducéndu unu biletu parfumatu, scrisu într'unu stilu ce l'ar fi pututu învidia renumitulu Scudéry.

Gentilomulu declară, într'unu limbagiu curtenetiu, că nu va alege nici o óra, de care aru puté fi gelóse celelalte, si că tóta dîu'a stă la ordinile reginei frumusetii.

Olimpia surise cetindu acele síre.

— Credu, — dîse ea, — că învingerea mea va fi cu atātu mai gloriósa, cu câtu va fi mai puțin disputata. Acestu scumpu guvernatoru nu cere decātu să-mi pórté catusiele, si se póte că mai târdiu în adeveru le va si suportá. În diu'a când seriosu voiu avé trebuință să fia alu meu, elu va fi sclavulu meu.

Sciindu-se în atari dispositiuni, ex-marquis'a Chavigny erá cu totul o femeia, prin urmare pré cheta, spre a nu se predá bucuriei lasándu-lu să asptepte câtu-va.

Deci cam pe la dóue óre dupa miédiadi, porunci să se prinda caii odihniti si merse la locuintia guvernatorului.

Contele Ioanu Octeville, guvernatoru în numele regelui alu provinciei Auvergne, erá unu domnu mare de origine normandesa, care a ajunsu proprietarul unor averi mari în Velay, prin casatori'a sa cu óruda a familiei Rahon.

Remasu veduvu la dóue-dieci si optu de ani, dupa o femeia de care fórté puțin i-a parutu reu, contele, fanaticu inamoratu de stralucirile curtii si mai alesu de galanteriile parisiane, se considerá că într'unu esilu în guvernamentulu seu.

Totusi ilu tinea din caus'a stralucirii ce niste functiuni atātu de nalte reflectau a supra-i; dar nu negligá nici o ocaziune spre a-si îndreptá aspiratiunile spre o sfera, unde i erá cu putintia să stralucésca dupa meritele sale.

Acést'a nu erá nici decātu magulitoru pentru nobletia din Auvergne. Aceea gasiá lucrulu de totu simplu si nici că se nisuiá a se acomodá.

În momentulu când ilu punemu în scena, contele Ioanu Octeville erá de patru-dieci de ani si putea să tréca de unu cavaleru frumosu.

(Va urmá.)

S A L O N U ?

Calindarul septemanei.

Dumin.	29 10	E. 37 d R. Mat. a Canaanencii.
Luni	30 11	3 ier. Vas. Grig. Ioan.
Marti	31 12	ss. Cir, Ioan. s. m. Victorin.
Mercuri	1 13	ss. mm. Trifon, Secund, Teon.
Joi	2 14	Intimpinarea Domnului.
Vineri	3 15	dr. Simion, pr. Ana, s. m. Adrian.
Samb.	4 16	c. p. Isidor Pilusiotul, s. m. Avram.

Balulu reuniunii femeilor române din Brasiovu.

(Corespondința originala.)

Reuniunea femeilor române din Brasiovu a datu si in estu anu, cá si în alti ani, unu balu în folosulu fondului aceleji reuniuni. Balulu s'a tinutu la 26 jan., si a fost cercetatu de unu publicu foarte elegantu de ambele sexe.

Pe cetitórele „Familiei“ sciú cá le-ar interessá de a sci, cine a fost regin'a balului? Ce toalete s'au veditu si care moda si-a aflu espressionea în îmbracamintea si frisure'a damelor?

Nu voiu fi tare indiscretu, deca voiu comunicá cetitórelor foi dtale, cá dupa opiniunea damelor si damicelelor, a fost fia-care regina, cum ai dice în parte. Un'a a escelatu prin frumsetia, alt'a prin elegancia, alt'a prin gustulu esteticu la îmbracaminte; a supra barbatilor înse a facutu cea mai placuta impressiune domnisiór'a Z. Ciurcu, care singura s'a presintatu în costumulu nationalu românescu. Simplitatea împreunata cu elegancia în costumulu românescu, într' unu balu românescu, a rapitu la entusiasmu pe toti.

Multora dintre cetitórele foi acesteia le va paré curiosu acést'a, cu atât'a mai vèrtosu, cáci vor fi aflu, cá unele dame au avutu toalete de câte 600—700 fl. si au fost incarcate cu juvaricare séu cum le dicu la Brasiovu, cu scule stralucitóre, de mai multe mii de florini, cátu stralucia loculu dupa ele. Si se vedeti, cá româncuti'a simpla, cu busuioctu si calaparu la brêu, a facutu mai buna impressiune a supra tuturor, decátu scumpele toalete, aduse de pe la Vienna, séu facute la Arturu, vestitululu croitoru de toalete din Brasiovu. Apoi se mai sciiti si aceea, cá in balu aretau cu degetulu dupa unele dintre cele mai elegante dame de ale nòstre, spunêndu cá séu nu sânt membre ale reuniunii, séu cá sânt membre, inse nu vor se platésca nici tax'a minimala anuala de 1 fl. Publiculu românescu fatia cu aceste îsi esprimá dorinti'a, cá în locu de 101 flori pe rochie, se-si puna numai o suta, si unu florinu se-lu dea la cass'a reuniunii, spre a-si plati tax'a de membra.

Toaletele si frisurele au fost altmintrele dupa cele mai nòue jurnale de moda de la Paris si Berlin. Schleppurile cátu o teléga încarcata cu nuele.

Generatiunea mai tinera aflá acést'a a fi elegantu, dara cei mai betrâni redicau din umere, si numerau falimentele cele dese a firmelor comerciale românesci din piati'a Brasiovului. Iti mai spunea câte unulu, cá pe vremea aceea, când nu tèreiau cocónelle nòstre matas'a dupa ele prin tina si pulbere, vedeai

multe case comerciale de frunte în Brasiovu, si-si puteau petrece la societati românesci si cei mai saracuti séu mai buni economi. Lucsulu a schimbatu inse tóte. Astadi, cá se putemu luá parte cu cocón'a si coconuti'a la balulu reuniunii femeilor nòstre, ori trebuie se facemu datorii, cá se nu fimu derisi pentru toaleta, de catra damele cele lucsióse, cari înca au avere; ori trebuie se remânemu a casa, deca vremu se fimu buni economi.

Asiá judecau betrâni, pe când tinerimea isi petrecu foarte bine, pâna 'n diua.

Altecum, balulu a avutu coloritu românescu. De dóue ori s'a jucatú „Român'a“, cu multa elegancia. Tonulu înca erá românescu, ba chiar si damicele de acele, carora le place a vorbi pe strada nemtiesce, conversau la balu românescu si înca într'o limba cátu se póte de eleganta, propria damelor din Brasiovu.

Unu óspe.

Patru generali rusi.

— Portretele lor pe pagina 55. —

Acum cá armistitiulu s'a încheiatu, va fi interesantu se aruncâmu o privire a supra barbatilor cari au jocat unu rolulu mai mare în acestu resboiu.

Din acestu incidentu publicâmu în nrulu presinte portretele a patru generali rusi.

Kotzebue este unulu din vechii ostasi ai Rusiei. Are unu trecutu stralucitu, dar în resboiulu actualu n'a figuratu cá conducatoru de vr'unu corpu, ci numai cá unu membru alu statului maioru generalu.

Radetzky a avutu o parte importanta din successele câstigate. A luat parte la mai multe batalii. Dar principalulu seu faptu a fost nimicirea armatelor turcesci la Sipca, cari fure silite a capitulá, precum s'a descriu deja mai pe largu în colónele acesteji foi.

Zimmermann a condusu trupele russesci, cari ocupara Dobrugia. Elu trecu mai ântâiu Dunarea, si tinu Dobrugia cuprinsa.

Skobeleff, dupa acesti trei germâni singurulu russu, este unulu din cei mai viteji generali rusi. Ast'a e caus'a, cá abiá de 32 de ani, dènsulu a si ajunsu la asiá demnitate înalta. In resboiulu actualu a datu multe probe de curagiulu seu. La Muntele Verde turcii de cincii ori împuscara calulu de sub elu.

Resboiulu.

Luptele de la Vidin. A dóu'a di dupa luarea de catra trupele române a positiunii întarite de la Smirdan, care domina cetatea Vidinului. Turcii au încercatu în dóue rânduri a luá înapoi acést'a importanta positie. Ei au facutu esiri repetite, cari au fostu înse tóte energicu respinse de trupele române, mantîndu-si positiunile cucerite de dènsele. Perderile române în aceste nòue lupte au fostu: 3 oficiari si 150 soldati raniti si 40 soldati ucisi. In diua de 15/27 jan., trupele române au facutu o recunóscere pe malulu Dunarii la Silistra, cu care ocaziune au avutu o scurta lupta cu inamiculu, perderile române fiindu 1 sergentu ucisu si 5 soldati raniti.

Ce e nou ?

In dieta se continua desbaterea proiectelor de legi relative la împacatiunea cu Austria. Guvernulu asculta în toate dîlele mai grele înfruntări, si chiar de la unii deputati din partidulu seu. Dilele trecute be-trânulu Somsich si fostulu ministru de finantie Kerkápoly au combatutu guvernulu fôrte aspru. Se crede că 180 vor votá în contra proiectelor de legi.

Palari'a Dorobantiulu în Sibiiu. Cetimu în „Telegraful Rom.“ : De vr'o câte-va dîle se vedu prin stradele Sibiiului dame române, purtându „palari'a Dorobantiulu“, o caciulitia de astrahan á la Mihaiu eroulu, în drépt'a cu o cocarda în tricoloru nationalu si cu o péna scurta de curcanu. Putemu asicúra pe dómnele nóstre, cá acésta îmbracaminte le siede fôrte bine si mod'a nici când n'a creatu o forma mai potrivita de cátu „palari'a Dorobantiulu.“ Ea dá purtátorei unu aeru resolutu si energicu, care armonéza în modu încântatoru cu asediarea cocheta a acestei palari'i. Vitejii „Curcani“ trebuie sè fia mândri de simpatiile viue, ce le pastréza, sororile lor de dincóci de Carpati!

Concertu si balu la Sîri'a. Corulu vocalu românescu din orasielulu Sîri'a, comitatulu Aradu, va dá la 4/16 febr. unu concertu, dupa care junimea româna de acolo va arangiá unu balu, ambele în folosulu fondulu scolaru si alu corulu vocalu bisericescu de acolo. Program'a concertulu e urmatórea : 1) „Destépta-te, Române!“ cvartetu cântatu de corulu vocalu, sub conducerea învetiatorulu N. Stefu; 2) „Imnulu Domnului“, duetu pentru tenor I si basso II, cântatu de I. Vancu si N. Stefu; 3) „Catra renegati“, poesía de Iosifu Vulcanu, declamata de G. Mladin; 4) „Mei tatare!“ cvartetu cântatu de corulu vocalu; 5) „Rug'a Sclavului“, poesía de I. A. Lapedatu, declamata de E. N. T. Pucea; 6) „Muntii“, cântatu de corulu vocalu; 7) „Ostasii români“, tertietu pentru tenor I si II si basso II, cântatu de N. Dobosiu, S. Trimbitia si N. Stefu; 8) „Movil'a lui Burcelu“, poesía de V. Alesandri, declamata de N. Stefu; 9) „Taber'a Româna“ din „Dumbrav'a Rosia“ de V. Alessandri, cântatu de corulu vocalu; 10) Cuvêntu de închidere. Apoi urméza balulu.

Suvenirea mortilor.

Dr. Ioanu Mesiota. Din Brasiovu, cu datulu 3 febr. primimu urmatórele síre : Eri amu petrecutu la cele eterne pe directorulu scólelor române din Brasiovu, dr. Ioanu Mesiota. Perderea pentru institutele de cultura de aici este fôrte mare. Elu erá unu omu adaptu în sciintie, fôrte diligentu, cu tactu bunu si cu autoritate chiar si înaintea strainilor. Ingropatiunea a fost fôrte pompósa; a luat parte la ea toate officiele si totu publiculu românú si strainu. Intre multele cununi, cari erau pe cosciugu, se vedeau si cununi de la corporatiuni straine. Elu a suferitu de vr'o doi ani de ragusiéla, éra în tómná a capetatu aprindere de plamâni, din care a scapatu cu mare greu, înse i-au remasu atacata plamânile, si în joi'a trecuta la 11 óre a repausatu. Frumós'a lui biblioteca a testat'o gimnasiulu românú d'aice, si din mic'a lui avere a împartitu între institute românesci de cultu-

ra. Perderea lui se póte numi cu dreptu : perdere nationala. La mormêntu a tinutu predic'a protopopulu Iosifu Baracu, si dioulu si l'a luat de la elu în numele professorilor prodirectorulu Stefanu Iosifu, în numele eforiei scólelor avocatulu Nicolae Strevoiu, în alu studentilor studiosulu Alexi. Elu a fost necasatoritu. Parintii nu-i traiescu. In eternu amin-tirea lui!

Leontiu Papiu, clericu în anulu alu doile la Blasiu, a muritu la 10 jan.

A r i t m o g r i f u.

— De B. G. —

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Unu orasiu în Italia.
6.	7.	2.	5.	2.			Stabilimentu industrialu.
	1.	7.	4.	6.			Unu felu de poesía.
	2.	6.	7.	5.			Dieu mitologicu.
	5.	7.	2.	6.			Orasiu în Itali'a.
3.	2.	6.	1.	2.			Unélta casnica.
	7.	6.	4.	5.			Poetulu mai însemnatu la cei vechi.

Cine ghicesce cuvêntulu celu d'ântâiu, ghicesce lesne celelalte, cáci toate celelalte sînt compuse din acele-si litere, din care este compusu cuvêntulu celu d'ântâiu.

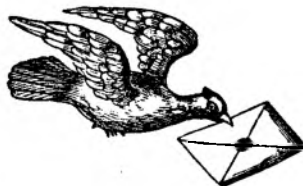
Din uitare, enigm'a din nr. 44 an. tr. a remasu nedeslegata. Suplinimu dar acuma :

„Sarac,
Caras.“

Cuthia de epistole.

Respunsu nr. 5. Pentru pianu, pies'a musicala : „Doi ochi“, cântu si musica, de Gr. Ventura, cósata 90 cr., în librari'a Spreer în Sibiiu. **E. L.**

Post'a Redactiunii.

Cei ce nu primescu vr'unu numeru, binevoiesca a reclamá numai decátu, cá se-lu putemu suplini.

Unu fenomenu misteriosu. Cu de aceste sântemu provediuti pe vr'o 2—3 ani. Nici timpu n'avemu s'o cetimu. Cine e autorulu ?

Vediutu-te-am ! si „La ce sè mai suspinu ?“ nu se póte publicá. A trei'a înse va aparé.

Dsiórei E. L. în R. Indata-ce vom dispune de locu. Novel'a si articoliu din educatiunea Froebeliana, s' fi bine primiti.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.